

#08

Miesięcznik
bezpłatny
Nakład:
28 tys. egz.
ISSN 2081-2280

STARGARDZKI INFORMATOR SAMORZĄDOWY

nr 08 (154)/październik 2023

Zobacz Dom Książki

Za nami otwarcie zmodernizowanej Książnicy Stargardzkiej. Działo się naprawdę dużo, a to dopiero zapowiedź bogatej oferty dla miłośników książek i nie tylko.

strona 6

Wszystkich Świątecznych coraz bliżej

Jak co roku 31 października i 1 listopada zmieniła zostanie organizacja ruchu w pobliżu cmentarzy. Będą też specjalne autobusy MPK.

strona 7

Gryfiki są wśród nas

Każda z 16 rzeźb, którą spotykasz w drodze do pracy, szkoły albo na zakupy tworzy Szlak Gryfików. To zupełna nowość podbijająca serca stargardzian. Warto poznać je wszystkie i dowiedzieć się więcej o mieście.

strony 2-5

Paszport wyrobisz w Stargardzie

KG

NA TĘ WIADOMOŚĆ CZEKAŁO WIELU MIESZKAŃCÓW NASZEGO MIASTA I NAJBLIŻSZEJ OKOLICY. W STAROSTWIE POWIATOWYM DZIAŁA TERENOWY PUNKT PASZPORTOWY. TEN DOKUMENT MOŻNA WYROBIĆ PRZY UL. SKARBOWEJ 1 W PONIEDZIAŁKI, ŚRODY I PIĄTKI.

Terenowy punkt paszportowy znajduje się tuż obok Biura Obsługi Klienta – na parterze starostwa. Jest czynny w poniedziałki i środy od 8:00 do 15:00 oraz w piątki od 8:00 do 13:00. Stargardzianie mogą tam wygodnie złożyć wnioski bez konieczności podróży do Szczecina. W terenowym punkcie odbiorą również gotowe dokumenty. W razie dodatkowych pytań można zadzwonić bezpośrednio do punktu – tel. 91 480 48 40. W województwie zachodniopomorskim działa 10 miejsc, w których można wyrobić paszport – Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie, Delegatura ZUW w Koszalinie oraz punkty terenowe w Stargardzie, Kołobrzegu, Gryficach, Łobzie, Myśliborzu, Szczecinku, Świnoujściu i Wałczu. W 2023 r. w całym wojewódz-

twie złożono prawie 90 000 wniosków o wydanie takiego dokumentu. W tym roku

do końca września wydano już przeszło 64 000 paszportów.

FOTO: UM Stargard

Gryfiki rządzą w Stargardzie – poznaj je wszystkie

KG

16 RZEźB, 16 MIEJSC, 16 HISTORII – TAK W NAJWIĘKSZYM SKRóCIE MOŻNA OPISAć SZLAK GRYFIKóW. TO ZUPEłNA NOWOŚć, KTóRA JUŻ PODBIłA SERCA STARGARDZIAN. WARTO POZNAć JE WSZYSTKIE I DOWIEDZIEć SIĘ WIĘCEJ O MIEŚCIE. – NASZE GRYFIKI NIOSĄ ZE SOBĄ RóŻNE HISTORIE. CHODZIłO NAM O TO, ŻEBY POKAZAć MIEJSCA W STARGARDZIE, KTóRE BYłY WAŻNE W RóŻNYCH MOMENTACH DZIEJóW MIASTA. DLATEGO WłAŚNIE TWORZĄ SPóJNY SZLAK. MAJĄ ZNACZENIE TURYSTYCZNE I ROZRYWKOWE, ALE JEDNOCZEŚNIE BUDUJĄ NASZĄ LOKALNĄ TOŻSAMOŚć. OGLĄDAJCIE, POZNAWAJCIE I ZAPRASZAJCIE DO TEGO GOŚCI – MÓWI PREZYDENT RAFAł ZAJĄC.

1. Apteka pod Lwem (ul. Grodzka) założona została w 1580 r. Po pożarze miasta w 1635 r. zniszczenia były tak duże, że zdecydowano się aptekę sprzedać. Od tej pory przechodziła z rąk do rąk, aż do 1945 r., kiedy to budynek spłonął.

Trzymany przez Gryfika **moździerz** odnosi się do stosowanego w aptekarstwie naczynia.

2. Brama Świętojańska (ul. św. Jana Chrzyciela) była jedną z czterech

stargardzkich bram miejskich. Obecnie reliktem zespołu bramnego wzniesionego ok. 1450 r. jest tunel drogowy. Gryfik dzierży **halabardę**, odnosząc się straży miejskiej pilnującej i kontrolującej Bramę Świętojańską.

3. Dom kata (przy Kanale Młyńskim), czyli tzw. katownia, mieściła się przy dawnej ulicy Szewskiej. Pomimo iż zawód kata uchodził za elitarny, to sprowadzał na osobę wykonującą go pogardę społeczną.

Gryfik trzyma **miecz katowski**, czyli narzędzie do wykonywania wyroków.

4. Fyzyk (Rynek Staromiejski) to dawna siedziba medyka, zwanego również fizykiem miejskim. Jego najbardziej znanym pracownikiem medyk, matematyk, astrolog, astronom i poeta David Herlitz (1557-1636). Fyzyk symbolizowany jest przez Gryfika ze **sferą armilarną**, czyli **sferycznym astrolabium i goździkiem**.

5. Hanza (pl. Wolności) – związek miast kupieckich położonych w północnej Europie. Stargard przystąpił do hanzы w XIV w. Głównym elementem rozwoju miasta w tamtym okresie była rzeka Ina. Przy Gryfie znajduje się **koga**, która jest kojarzona ze statkami hanzeatów. Jest to okręt handlowy, przystosowany także do działań militarnych.

6. Kirkut (ul. Wojska Polskiego) był cmentarzem służącym społeczności żydowskiej, założonym ok. 1700 r. na wzniesieniu Kalkenberg (obecnie Wojska Polskiego 3). W latach 1812-1938 na cmentarzu pochowano ok. 900 osób. Gryfik stoi przed **macewą**, na której znajduje się symbol złamanej świecy. W judaizmie przedstawienie na macewie zdmuchniętej lub złamanej świecy oznacza, że dana osoba zmarła śmiercią tragiczną.

7. Klasztor augustianów-eremitów (ul. W. Stwosza) powstał w Stargardzie w okresie 1267-1289/91. Oprócz kompleksu klasztorowego z kościołem, do mnichów należały pola w granicach własności miasta oraz część okolicznych wsi. Mnich Augustyn ze Stargardu napisał najstarszą kronikę pomorską. Gryfik prezentuje **płonące serce** będące atrybutem św. Augustyna z Hippo. Kolejnym atrybutem jest **pastorał** – znak władzy.

8. Lokacja Stargardu (pl. Wolności) na prawie magdeburskim była

potwierdzeniem rozwoju dotychczasowego grodu. Uroczyste nadanie praw miejskich z rąk księcia Barnima I nastąpiło 24 czerwca 1243 r. Gryf z atrybutami związanymi ze średniowieczną techniką budowlaną – **cegłą i kielnią** – zwraca uwagę na specyfikę nadania praw miejskich Stargardowi.

9. 1945 rok (ul. S. Wyszyńskiego) kończący II wojnę światową, przyniósł na Pomorzu intensyfikację działań wojennych. Gryf z **pękiem kluczy** oraz **tobołkiem** (walizką) symbolizuje wielkie migracje, które były następstwem II wojny światowej. W wyniku tych zdarzeń Stargard musieli opuścić jego niemieccy mieszkańcy, a w ich miejsce przybyli polscy obywatele.

10. Rondela (ul. św. Jana Chrzyciela) w Stargardzie to największa, najważniejsza i najlepiej zachowana rondela ziemna w linii zewnętrznych obwałowań Starego Miasta. Jej początki sięgają prawdopodobnie przełomu XV i XVI wieku, kiedy to pełnić mogła rolę bastii. Gryfik przedstawiony został z **armatą**, odwołując się tym samym do obronnych funkcji rondeli i nawiązując do wydarzeń wojny trzydziestoletniej (1618-1648).

11. Stargard dzisiaj (ul. Towarowa) Współcześnie Stargard jest ośrodkiem stawiającym na zrównoważony rozwój, czego przykładem są liczne inwestycje gospodarcze, dbałość o kulturę oraz środowisko naturalne. Gryfik trzyma **współczesną flagę miasta**.

12. Stołeczność Stargardu (plac Wolności), która rozpoczęła się w 1668 r., wiązała się z podziałem Pomorza po wojnie trzydziestoletniej. Jego część przypadła Szwedom, a druga część, razem ze Stargardem, elektorowi brandenburskiemu. W mieście miał swoją siedzibę Zarząd Pomorza. Stołeczność sprawiła m.in. zwiększenie wielkości zabudowy i liczby mieszkańców miasta. Gryfik, ubrany w **dworskie szaty**, zwraca uwagę, iż w czasie stołeczności do Stargardu przybyło wiele wybitnych i wysoko wykształconych osobistości.

13. Szpital Świętego Ducha (pl. Świętego Ducha) był w średniowieczu

instytucją prawa kanonicznego, składającą się z domu, w którym przebywali chorzy i ubodzy, oraz zlokalizowanej w pobliżu szpitalnej kaplicy. Pierwszy obiekt sakralny istniał już w 1364 r. Gryfik trzyma **sakiewkę i monetę stargardzką** co odwołuje się do opłat, które pobierano w zamian za możliwość zamieszkania i opieki w szpitalu.

14. Teren dawnego grodu (ul. Spichrzowa) znajdował się w okolicach obecnej Baszty Białogłówni i Bramy Wałowej. Pełnił ważną funkcję administracyjną, gospodarczą, militarną i polityczną. W okresie XI-XII w. zamieszkiwało w nim ok. 1,5-2 tys. osób. Gryfik przypatruje się **makiem** dawnego grodu z podgrodzem.

15. Wojna trzydziestoletnia (1618-1648) (ul. A. Mickiewicza) była największym konfliktem zbrojnym w siedemnastowiecznej Europie. W 1627 r. na terenie Księstwa Pomorskiego, w tym także w Stargardzie, zakwaterowane zostały oddziały cesarskie. Gryf z **morionem** na głowie symbolizuje wieloletnie obciążenie Stargardu działaniami militarnymi i jego obroną w czasie wojny trzydziestoletniej, natomiast **ścięte drzewo** zwraca uwagę na przełomowy moment w dziejach całego Pomorza, jakim była bezpotomna śmierć księcia pomorskiego Bogusława XIV i koniec istnienia dynastii Gryfitów.

16. Wojna Pszenna (ul. Wojska Polskiego) – Wojna Stargardu ze Szczecinem rozgrywała się w latach 1454-1464. Była wynikiem sporów wynikających ze sprzecznych ze sobą przywilejów, które posiadały oba miasta oraz rywalizacji o dominację w handlu morskim. Gryfik z **workiem pszenicy i toporem** symbolizuje największy otwarty konflikt pomiędzy Stargardem i Szczecinem, który został nazwany wojną pszenną.

Zdjęcia gryfików autorstwa Jana Rybaczuka są do obejrzenia na stronach 4 i 5, choć oczywiście – po przeczytaniu wszystkich opisów – najlepiej samemu wybrać się na spacer ich szlakiem i zobaczyć je na żywo. Szczegółową historię każdego gryfika można również poznać na stronie internetowej **www.gryfiki.stargard.eu** oraz skanując telefonem kod QR z tabliczek przy figurkach.

1945 rok

Rondela

Stargard dzisiaj

Stołeczność Stargardu

Szpital Świętego Ducha

Teren dawnego grodu

Wojna trzydziestoletnia

Wojna pszenna

Dom Książki dla każdego

KG

WCHODZĄC DO – WYDAWAŁOBY SIĘ DOBRZE ZNANYCH – WNETRZ KSIĄŻNICY STARGARDZKIEJ CHWILAMI TRZEBA SIĘ NAPRAWDĘ DOBRZE ZASTANOWIĆ, GDZIE JESTEŚMY. WYREMONTOWANA BIBLIOTEKA ZACHWYCA Z ZEWNĄTRZ I W ŚRODKU, OFERUJĄC ZNACZNIE WIĘCEJ NIŻ WYPOŻYCZANIE KSIĄŻEK. CHOĆ TO ONE NADAL SĄ TAM NAJWAŻNIEJSZE, KSIĄŻNICA OTWORZYŁA SIĘ NA TWÓRCZYCH I KREATYWNYCH STARGARDZIAN, KTÓRZY PRZY UL. MIESZKA I ZNALEŻLI PRZESTRZEŃ DO REALIZACJI SWOICH PASJI.

- Spotkanie z książką jest tak naprawdę spotkaniem z drugim człowiekiem. Książnica Stargardzka doskonale łączy te dwie przestrzenie – zarówno w przenośni, jak i dosłownie. To miejsce, w którym można budować nowe, wartościowe relacje. Zysaliśmy obiekt świetnie spełniający swoje dotychczasowe funkcje, ale też dający szeroką przestrzeń na nowe. Znacząco wzbogaca życie kulturalne Stargardu, dając mieszkańcom najwyższą jakość – mówi prezydent Rafał Zając.

Oba budynki Książnicy zostały kompleksowo wyremontowane. Projektując nową przestrzeń, skupiono się na zwiększeniu dostępności placówki dla osób z niepełnosprawnościami. Teraz wszyscy komfortowo korzystają z biblioteki – niezależnie od stopnia sprawności. W ramach ogromnej inwestycji w KS pojawiło się także zupełnie nowe wyposażenie. Wnętrza zostały urządzone w taki sposób, żeby zachęcić do spędzania w nich wolnego czasu. Oczywiście nadal jednym z najważniejszych miejsc jest wypożyczalnia, w której na czytelników czekają dziesiątki tysięcy książek i innych publikacji. Ale nowa Książnica to również przestrzeń do spotkań, wymiany myśli, kreatywnych działań i realizacji pasji.

Choć placówka w zmodernizowanych

wnętrzach działa dopiero od kilku tygodni, za nami już sporo ciekawych wydarzeń, w tym kilka spotkań autorskich. Moc

szcych. Ogólnopolska Noc Bibliotek i Stargardzki Dzień Gier Planszowych to kolejne okazje do spędzenia dobrego

FOTO: Książnica Stargardzka

atrakcji czekała na stargardzian, którzy wzięli udział w weekendzie otwarcia. Były m.in. warsztaty rękodzieła, pokaz bajek, motoryzacyjna niespodzianka, joga i przedstawienie teatralne dla najmłod-

czasu przy ul. Mieszka I 1. Oprócz tego ruszył Dyskusyjny Klub Książki dla dorosłych. Warto śledzić profil Książnicy na Facebooku, żeby zawsze być na bieżąco ze wszystkimi wydarzeniami.

FOTO: Książnica Stargardzka

FOTO: Książnica Stargardzka

Wartość całej inwestycji to prawie 15 000 000 zł. Na ten cel pozyskaliśmy blisko 4 000 000 zł z funduszy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Kolejne dofinansowanie – prawie 1 000 000 zł – to środki z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

1 listopada – jak dojechać

KG

JAK CO ROKU TUŻ PRZED DNIEM WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH ORAZ 1 LISTOPADA W POBLIŻU NAJWIĘKSZYCH CMENTARZY ZMIENIONA ZOSTANIE ORGANIZACJA RUCHU. DZIEJE SIĘ TO, ŻEBY KAŻDY BEZPIECZNIE I JAK NAJWYGODNIEJ DOSTAŁ SIĘ DO GROBÓW SWOICH BLISKICH. ZMIANY OBOWIĄZYWAĆ BĘDĄ WE WTOREK (31.10.) OD 8:00 DO 18:00 I W ŚRODĘ (1.11.) OD 7:00 DO 18:00.

Warto poznać świąteczną organizację ruchu w okolicach cmentarzy

podobne. We wtorek i w środę (31.10. i 1.11.) samochody osobowe nie wjadą

FOTO: UM Stargard

i już teraz zaplanować najlepszą dla siebie trasę. Zmiany co roku są bardzo

w ul. T. Kościuszki od strony sklepu Kaufland do skrzyżowania z ul. Spokojną.

Zamknięty będzie także odcinek ul. Przedwiośnie wzdłuż Starego Cmentarza Komunalnego. W tych dniach wyłączonymi fragmentami ulic pojadą tylko autobusy MPK, taksówki oraz samochody z zaopatrzeniem (na podstawie zezwolenia). Dodatkowo tymczasowy postój taxi pojawi się przy wjeździe na parking Kauflandu. Kierowcy, którzy chcą dojechać własnymi samochodami do nowego cmentarza, mogą wybrać trasę ul. Spokojną i ul. Przedwiośnie, a także od strony Golczewa. Tymczasowe, dodatkowe miejsca postojowe będą wzdłuż drogi łączącej ul. Przedwiośnie z ul. Spokojną (przy ogrodzeniu starego cmentarza) oraz na terenach zielonych przy ogrodzeniu nowego cmentarza. Jak co roku w te dni warto wybrać komunikację miejską. Autobusy MPK będą kursowały częściej, aby zapewnić pasażerom komfortowy dojazd do nekropolii. W Dniu Wszystkich Świętych przejazdy liniami jeżdzącymi w rejon cmentarzy są bezpłatne.

Autobusem wygodnie do cmentarzy

KG

KONIEC PAŹDZIERNIKA I POCZĄTEK LISTOPADA TO ZAWSZE CZAS WIĘKSZEGO RUCHU W OKOLICY CMENTARZY. W ZWIĄZKU ZE ZBLIŻAJĄCYM SIĘ DNIEM WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH MIEJSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO KOMUNIKACJI PRZYGOTOWAŁO SPECJALNY ROZKŁAD JAZDY AUTOBUSÓW. INACZEJ POJEDZIEMY JUŻ OD PONIEDZIAŁKU (30.10.). Z KOLEI W ŚRODĘ (1.11.) TRADYCYJNIE MPK DOWIEZIE MIESZKAŃCÓW NA CMENTARZE ZA DARMO.

Od poniedziałku (30.10.) do środy (1.11.) linia nr 14 będzie kursować według zmienionego rozkładu jazdy. W środę (1.11.) od 9:00 do 17:00 inaczej pojadą także autobusy linii nr 5, 15 i 25. Na trasach pojawią się także pojazdy z oznaczeniami A, B i C. Aktualny rozkład można sprawdzić na www.mpkstargard.pl, w aplikacji kiedyPrzyjedzie.pl albo dzwoniąc na całodobową infolinię – tel. **91 573 13 82**. W środę (1.11.) na ulicach Stargardu pojawią się jeszcze 3 dodatkowe linie.

Linia A – dla mieszkańców os. Pyrzyckiego i os. Lotnisko. Trasa: ul. Spokojna,

ul. Bogusława IV, ul. S. Staszica, ul. Warszawska, ul. Niepodległości, ul. Twardowskiego, ul. Armii Krajowej, ul. W. Broniewskiego, ul. Lotników, ul. T. Tańskiego.

Linia B – dla mieszkańców os. Chopina, os. Zachód i os. Lotnisko. Trasa: os. Chopina, dalej ul. H. Wieniawskiego, ul. Szczecińska, ul. Słoneczna, ul. T. Kościuszki, ul. Spokojna, Golczewo, ul. Most Kamienny, ul. T. Tańskiego.

Linia C – trasa od pętli Kossaka, dalej ul. J. Piłsudskiego, ul. S. Wyszyńskiego, Zintegrowane Centrum Przesiadkowe, ul. J. Bema, ul. Spokojna, pętla Giżynek.

Również w środę (1.11.) o 11:00 z Koszewa wyruszy autobus, który przejedzie dalej przez Koszewko, Wierchłąd, Skalin, Kunowo i Lipnik, aż do cmentarza przy ul. T. Kościuszki i ul. Spokojnej/Giżynek. Powrót tą samą trasą o 16:00 z pętli na Giżyńku.

Ci, którzy w tych dniach wybiorą się na cmentarze własnymi autami, powinni sprawdzić zmiany w organizacji ruchu. Niektóre ulice w pobliżu nekropolii zostaną zamknięte dla samochodów osobowych. Będą też wyznaczone dodatkowe miejsca postojowe.

Stargard ich oczami

KG

ZACHWYCAJĄCE ZABYTKI, NATURA, KLIMATYCZNE WIECZORY, RZEŚKIE PORANKI I NIEOCZYWISTE KADRY – TO WSZYSTKO I ZNACZNIE WIĘCEJ UCHWYCIŁI SVOIMI APARATAMI ZWYCIĘZCY TEGOROCZNEGO KONKURSU FOTOGRAFICZNEGO. AUTORZY NAJLEPSZYCH PRAC ODEBRALI NAGRODY. JAK ZAWSZE KOMISJA WYBRAŁA 13 UJĘĆ: PO JEDNYM NA KAŻDY MIESIĄC ORAZ NA OKŁADKĘ MIEJSKIEGO KALENDARZA NA 2024 R.

Temat tegorocznego konkursu był wyjątkowo szeroki. „Odkryj Stargard” – czyli zarówno nowe spojrzenia na doskonale znane miejsca, jak i pokazanie miasta z nieco innej strony. Bez zmian pozostała najważniejsza zasada. Autorami wszystkich zwycięskich zdjęć są mieszkańcy naszego miasta, którzy zajmują się fotografią amatorsko. W tym roku swoimi ujęciami zachwycili: Katarzyna Czerkawska, Anna Koba, Wojciech Iwański, Mateusz Buława, Łukasz Sofianowicz, Małgorzata Jakubowska, Agnieszka Gołąb, Tatiana Kovtun, Agnieszka Optacy, Anna Wardal oraz Amelia Iwańska.

Zanim wszystkie fotografie pojawią się w kalendarzu, będzie można zobaczyć je w listopadowym numerze Stargardzkiego Informatora Samorządowego. Już teraz są również do obejrzenia na stronie internetowej www.stargard.eu.

FOTO: UM Stargard

Świętowanie z Ekspresją

Maja Olszowy/PSt

15-LECIE ZESPOŁU TANECZNEGO EKSPRESJA BYŁO OKAZJĄ DO ORGANIZACJI WYJĄTKOWEGO KONCERTU. ZESPÓŁ PROWADZONY PRZEZ PAULINĘ RAMOTOWSKĄ I WERONIKĘ ŻÓŁWIŃSKĄ NA DUŻEJ SCENIE SCK POKAZAŁ ŚWIAT TAŃCA W RÓŻNYCH ODSŁONACH. WYSTĄPIŁO PIĘCDZIESIAT TANCEREK W TRZECH GRUPACH WIEKOWYCH – OD 10 DO 23 LAT.

50 tanecznych serc wyrażało swoje emocje w przepięknych choreografiach opowiadających o miłości, młodzięcym buncie i relacjach międzyludzkich. Młodsze dziewczynki zamieniły się w spadające gwiazdy, ale też podążające za władzą kobiety. To tylko niektóre tematy poruszone w układach przez choreografki Weronikę i Paulinę. Dobra technika tańca, piękne stroje oraz wizualizacja i światła na scenie dopełniły całości obrazu, który zostanie w widzach na długo.

FOTO: MDK

STARGARDZKI INFORMATOR SAMORZĄDOWY

Wydawca: Urząd Miejski w Stargardzie

Redaktor naczelny: Piotr Styczewski - rzecznik prasowy

Adres: Urząd Miejski w Stargardzie, ul. Czarnieckiego 17, 73-110 Stargard

Kontakt: tel. 91 578 48 81, e-mail: rzecznik@um.stargard.pl, www.stargard.pl

Druk: TOP DRUK, ul. Nowogrodzka 151 A, 18-400 Łomża